

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Fífký a soudců Mgr. Martiny Nyplové a Viktora Kuči ve věci

žalobkyně:

██████████, narozená ██████████
bytem ██████████
zastoupená advokátkou Mgr. Klárou Francovou
sídlem Nerudova 866, 500 02 Hradec Králové

proti

žalované:

Fakultní nemocnice Hradec Králové, IČO 00179906
sídlem Sokolská 581, 500 05 Hradec Králové

za účasti

vedlejšího účastníka

na straně žalované:

Direct pojišťovna, a.s., IČO 25073958
sídlem Nové sady 996/25, 602 00 Brno
zastoupený advokátem Mgr. Hynkem Růžičkou
sídlem U průhonu 1598/13a, 170 00 Praha 7

o zaplacení 370 000 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobkyně i žalované proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 29. 4. 2020 č. j. 9 C 148/2017-208

takto:

Rozsudek okresního soudu se **zrušuje** a věc se tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Výše zmíněným rozsudkem uložil okresní soud žalované povinnost zaplatit žalobkyni 168 980 Kč a 1 020 Kč s 8,05% úrokem z prodlení ročně z částky 170 000 Kč od 1. 6. 2017 do zaplacení, to vše do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I). V části, již se žalobkyně domáhala po žalované zaplacení 200 000 Kč s příslušenstvím, žalobu zamítl (výrok II). Žalované uložil povinnost nahradit žalobkyni na nákladech řízení 10 000 Kč ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku a k rukám zástupkyně žalobkyně (výrok III) a dále povinnost nahradit ve stejné lhůtě České republice na nákladech řízení 27 684 Kč (výrok IV).
2. Z obsahu spisu plyne, že žalobkyně se žalobou ze dne 15. 5. 2017 domáhala zaplacení částky 370 000 Kč s příslušenstvím. Tvrdila, že se žalovanou uzavřela dne 28. 4. 2010 smlouvu o zdravotní péči, v níž se žalovaná zavázala zhotovit jí implantáty a pevné zubní protézy a tyto nasadit. Dne 29. 11. 2011 byly žalobkyni protézy na obě čelisti nasazeny, ale neseděly. Horní čelist vykazovala obrovský předkus a dolní čelist byla vpáčená. Žalobkyně dlouhodobě trpěla silnými bolestmi a při každé návštěvě ošetřujícího lékaře upozornila, že protéza na dolní čelisti nesedí a je vadná. Poskytování zdravotní péče ze strany žalované bylo ukončeno v listopadu 2015, kdy žalobkyně odmítla další péči z důvodu přetrvávajících bolestí. V lednu

2016 se žalobkyně obrátila na poskytovatele zdravotní péče TRINDADENT s.r.o., který jí zhotovil nové pevné protézy na obě čelisti v ceně 168 980 Kč; po tomto zákroku se bolesti a záněty již neopakují. Žalobkyně tedy požadovala nahradit jednak majetkovou újmu, a to náklady vynaložené na nové zubní náhrady ve výši 168 980 Kč, náklady na cestovné k poskytovateli zdravotní péče ve výši 1 020 Kč, a nemajetkovou újmu za pět let utrpení tělesného a duševního rázu, tj. bolest a ztrátu radosti ze života ve výši 200 000 Kč, neboť žalovaná neposkytla řádně zdravotní péči.

3. Žalovaná navrhl zamítnutí žaloby. Nesporovala, že žalobkyni v letech 2010–2015 poskytovala zdravotní péči. Obtíže žalobkyně však byly subjektivního rázu, bez odpovídajícího odrazu v klinických nálezech. Žalovaná zároveň vznesla námitku promlčení nároků uplatněných v žalobě.
4. Taktéž vedlejší účastník na straně žalované se žalobou nesouhlasil.
5. Okresní soud po provedeném dokazování učinil závěr, že žalovaná porušila závazkový vztah ze smlouvy o zdravotní péči ze dne 28. 4. 2010 tím, že neprovedla u žalobkyně úkony zdravotní péče – zhotovení implantátů a pevných zubních protéz na odborné úrovni, neboť protézy vykazovaly nevhodnou velikost (byly příliš velké). Uvedená anomálie způsobovala žalobkyni bolest minimálně od roku 2013; zdravotní stav žalobkyně vyžadoval lékařský zákrok. Náklady v úhrnné výši 168 980 Kč, které žalobkyně vynaložila v roce 2016 na odstranění příliš velké zubní protézy a její nahrazení jinou, jsou tedy majetkovou újmou (škodou), jež má dle závěru okresního soudu původ v povaze věci použité při zákroku, kterou je žalovaná povinna žalobkyni ve smyslu § 421a občanského zákoníku, z. č. 40/1964 Sb., dále též „obč. zák.“, nahradit. Škodu pak tvoří i náklady vynaložené za dopravu z Hradce Králové do sídla společnosti TRINDADENT s.r.o. v Praze ve výši 1 020 Kč. Škoda pak vznikla až v roce 2016, neboť až toho roku žalobkyně vynaložila finanční prostředky na odstranění vadné zubní protézy, a jelikož řízení bylo zahájenou žalobou ze dne 17. 5. 2017, stalo se tak ve dvouleté promlčecí lhůtě (§ 106 obč. zák. za použití § 30, § 36 občanského zákoníku, z. č. 89/2012 Sb., dále též „o. z.“). V této části bylo žalobě vyhověno včetně příslušenství, které se odvíjí od předžalobní výzvy ze dne 4. 5. 2017. Ohledně nemajetkové újmy na zdraví naopak dospěl soud k závěru, že tento nárok je promlčen. Již v průběhu roku 2013 totiž sdělovala žalobkyně opakovaně žalované, že trpí bolestmi. Následky non lege artis postupu žalované se znatelně projeví již v průběhu roku 2013 a tehdy došlo i ke stabilizaci zdravotního stavu žalobkyně, přičemž v té době měla žalobkyně i povědomost o tom, co bolest způsobuje (nevhodně zhotovené implantáty). Jelikož řízení bylo zahájeno až dne 17. 5. 2017, dospěl okresní soud k závěru, že v žalobě uplatněné nároky na náhradu nemajetkové újmy – ať již z titulu bolestného nebo práva na ochranu osobnosti – se promlčely marným uplynutím dvouleté, resp. tříleté promlčecí lhůty (§ 13 odst. 2, § 101 a § 106 obč. zák.). S ohledem na to, že žalovaná se promlčení dovolala, nebylo možné takový nárok přiznat (§ 100 odst. 1 obč. zák.), když zároveň nebylo zjištěno, že by žalovaná vznesla námitku promlčení v rozporu s dobrými mravy. O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl podle § 142 odst. 1, 2 o. s. ř., o nákladech státu podle § 148 odst. 1 o. s. ř.
6. Proti tomuto rozsudku se odvolaly jak žalobkyně, tak i žalovaná.
7. Žalovaná v odvolání proti výrokům I, III a IV rozsudku namítla, že soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním (odvolací důvod ve smyslu § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř.). Tvrdila, že jedinou skutečností, kterou soud zohlednil při svém rozhodování, byly subjektivní potíže a bolesti popisované žalobkyní. Nijak se přitom nevypořádal s údaji obsaženými v lékařských zprávách, že u žalobkyně neodpovídal klinický nález uváděným obtížím, ani se skutečností, že žalobkyni byly na její žádost opakovaně poskytnuty zdravotní služby k odstranění jí tvrzených potíží. Soud prvního stupně dále učinil skutkový závěr, že žalobkyně listinným důkazem – zprávou společnosti TRINDADENT s.r.o. z 8. 8. 2016 hodnověrně prokázala své tvrzení o nesprávně zhotovené

zubní náhradě a unesla důkazní břemeno ke svému tvrzení. S tímto závěrem však žalovaná zásadně nesouhlasí, neboť zpráva společnosti TRINDADENT s.r.o. neobsahuje ani základní údaje, které by měla zpráva o poskytnutých zdravotních službách mít; přestože zmiňuje provedené CT vyšetření, výstup z této vyšetřovací metody přílohou zprávy není. Výpovědní hodnota této zprávy je velmi malá. Společnost TRINDADENT s.r.o. je navíc privátním poskytovatelem zdravotních služeb zaměřeným primárně na tvorbu zisku, jehož snahou je vyhovět v maximální možné míře svým klientům, což samozřejmě může objektivitu shora uvedené zprávy ovlivnit. Dále žalovaná namítla, že okresní soud provedené důkazy nesprávně zhodnotil, když ze znaleckého posudku zpracovaného Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví zohlednil pouze ty skutečnosti, které podporují tvrzení žalobkyně. Soud nevzal v potaz ani lékařskou zprávu poskytovatele zdravotních služeb D.C.M klinika, s.r.o., ze dne 19. 11. 2015, v níž se uvádí, že implantáty nejeví žádnou patologii a racionální důvod pro udávanou bolest nebyl shledán. Žalovaná je tak přesvědčena, že žalobkyně v tomto řízení neunesla důkazní břemeno o odpovědnosti žalované v důsledku jejího non lege artis postupu, a to zejména z důvodu absence klinického nálezu, který by korespondoval s obtížemi udávanými žalobkyní, když toto popírají i nejméně dva poskytovatelé zdravotních služeb. Žalovaná také upozornila na nejasné právní hodnocení soudem prvního stupně, když na jedné straně soud dovodil odpovědnost z porušeného závazkového vztahu, tedy ze smlouvy o zdravotní péči, přičemž však škodu na straně žalobkyně považuje za škodu způsobenou zvláštní povahou věci, tedy shledává žalovanou objektivně odpovědnou ve smyslu § 421a obč. zák. Z uvedených důvodů žalovaná navrhl, aby odvolací soud rozsudek v jí napadených částech změnil a žalobu i v těchto částech zamítl.

8. K odvolání žalované se žalobkyně vyjádřila tak, že část zdravotnické dokumentace, kterou žalovaná předložila, byla záměrně vypuštěna a že část textu byla záměrně přepsána. Žalovaná navíc nepředložila žádnou fotodokumentaci, kterou si pravidelně pořizovala, ani žádné rentgeny a ani původní provizorní protézy, které byly žalobkyni bezbolestně nasazeny a nezpůsobovaly jí žádné problémy – tyto protézy se dle sdělení žalované nedopatřením ztratily. Stěžejní a objektivní skutečnost, která podporuje tvrzení žalobkyně, je prasknutí fixačních šroubů, k čemuž může dle znalce dojít při přetěžování nebo v důsledku výrobní chyby, a také z přetížení při nekompatibilitě mezi zubními protézami a implantáty. Tento nesoulad pak způsobil u žalobkyně prasknutí fixačních šroubů na dovolené v Egyptě. V této souvislosti žalobkyně poukázala na lékařskou zprávu žalované ze dne 14. 2. 2013, podle níž po návratu z dovolené měl být zhotoven žalobkyni „nový otisk situace“ s tím, že „se zkusí dosed konstrukce, dle toho se pak rozhodne o dalším postupu“. To se nakonec nestalo. Dle přesvědčení žalobkyně jí otisky nebyly zhotoveny zcela záměrně, proto, aby nedošlo ke zjištění chybného dosedu konstrukce. Oblouk žalovanou zhotovených (vadných) protéz je přitom asi o 6 mm větší než oblouk nově zhotovených protéz (miněno zjevně společností TRINDADENT – poznámka soudu). Pokud jde o výtku žalované týkající se chybějícího CT vyšetření, k tomu žalobkyně uvedla, že dala souhlas znalci k vyžádání si veškeré její zdravotnické dokumentace, znalec si tedy měl výsledky CT vyšetření vyžádat. Tvrzení, že zpráva společnosti TRINDADENT s.r.o., která je stěžejním důkazem k této věci, nemá náležitosti vyhlášky č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, je dle žalobkyně přepjatým formalismem. Žalobkyně ještě dodala, že neměla jinou možnost, než se obrátit na soukromého poskytovatele zdravotních služeb, a to z důvodu, že žalovaná jí nové zubní náhrady, i přes ochotu žalobkyně je znovu uhradit, zhotovit odmítla. Žalobkyně proto hledala nového poskytovatele zdravotních služeb, což se jí dlouhou dobu nedařilo, neboť např. D.C.M klinika, s.r.o., uvedla, že „nebude předělávat práci po žalované“. Žalobkyně má tedy za to, že jí nemůže jít k tíži ani časový odstup, ani skutečnost, že se obrátila na soukromého poskytovatele zdravotních služeb, neboť předtím vyčerpala všechny možnosti, bohužel však bez úspěchu. Z uvedených důvodů žalobkyně navrhl, aby rozsudek byl ve výroku I jako správný potvrzen.

9. Žalobkyně sama pak podala odvolání proti výroku II (napadené jsou ve smyslu § 206 odst. 2 o. s. ř. i výroky závislé, tedy výroky III a IV – poznámka soudu). Vytkla okresnímu soudu, že při rozhodování o nemajetkové újmě pominul skutečnost, že její zdravotní stav se relativně ustálil až v době, kdy jí byly nasazeny jiné protézy u jiného stomatologického pracoviště, což bylo v květnu 2017. Teprve od tohoto okamžiku přestala mít bolesti. Zdůraznila, že i po ukončení péče u žalované v listopadu 2015 byla nucena podstoupit řadu lékařských zákroků, aby jí vůbec bylo možné znovu nasadit zubní protézy; vše z důvodu napravení stavu vzniklého v důsledku špatného postupu žalované. Více než rok byla žalobkyně zcela bez zubů, což ji samozřejmě téměř vyřadilo z běžného způsobu života a způsobovalo psychické útrapy, neboť v té době prakticky nevycházela z domu. Popisovala další zákroky, které podstoupila ještě v roce 2017. Např. při jedné operaci jí byly odstraněny srůsty u čelistního kloubu; tuto operaci bylo nutno provést z důvodu nápravy pochybení žalované jako následek dlouhodobého nošení nevhodně zhotovených zubních náhrad. Uvedené tvrzení bylo doloženo propouštěcí zprávou Všeobecné fakultní nemocnice v Praze ze dne 24. 6. 2017 a e-mailem od [REDAKCE] ze dne 20. 7. 2017. Dle vyjádření společnosti TRINDADENT s.r.o. pak se bude čelist postupně rovnat po dobu pěti let od nasazení nových protéz, tedy až do roku 2022, a je také možné, že k úplnému narovnání, resp. vrácení čelisti do původního stavu, již nikdy nedojde. Žalobkyně uplatňovala také korektiv dobrých mravů, pokud by soud i přes výše uvedené dospěl k závěru, že je její nárok na náhradu nemateriální újmy promlčen. Navrhla změnu rozsudku ve výroku pod bodem II a vyhovění žalobě i v této části.
10. K odvolání žalobkyně podal vyjádření vedlejší účastník, který souhlasil se závěrem, podle něhož je nárok na náhradu nemajetkové újmy promlčen. Vyzdvihl, že již v období roku 2013 žalobkyně prokazatelně získala vědomost o skutkových okolnostech, které vedly ke škodě, a že tyto okolnosti, kterými disponovala, byly způsobivé učinit závěr o možné odpovědnosti žalované. Někdy v roce 2013 tedy také začala běžet promlčecí lhůta. Byla-li žaloba podána až 17. 5. 2017, je nárok žalobkyně promlčen. Ohledně majetkové újmy se vedlejší účastník ztotožnil s obsahem odvolání žalované. Zdůraznil, že soud prvního stupně nehodnotil důkazy ve vzájemných souvislostech a naopak své rozhodnutí vystavěl na selektivních skutečnostech a ani zčásti se nevyrovnal s důkazy, které svědčily ve prospěch žalované. Také ze znaleckého posudku pro svůj závěr účelově použil pouze teoretickou možnost o nesouladu protéz s implantáty. Podle přesvědčení vedlejšího účastníka žalobkyně neunesla důkazní břemeno ke svým tvrzením, neboť ta jsou postavena čistě na jejích subjektivních pocitech bez objektivních závěrů a důkazů, navíc její problémy se často nevysvětlitelně měnily, když např. při kontrole dne 13. 3. 2014 žalobkyně u žalované tvrdila, že rok od posledních bolestí (březen 2013) neměla žádné problémy či bolesti a že jí začaly problémy opět před pár dny. Oproti tomu pak stojí lékařské zprávy žalované, zprávy D.C.M kliniky, s.r.o., a v neposlední řadě též znalecký posudek, který konstatoval, že žalovaná postupovala lege artis. V řízení tak nebylo prokázáno pochybení žalované a její odpovědnosti za škodu či újmu žalobkyně. Vedlejší účastník proto navrhl, aby rozsudek okresního soudu byl ve výroku I změněn a žaloba v této části byla zamítnuta a ve výroku II aby byl rozsudek okresního soudu potvrzen.
11. Odvolací soud po zjištění, že odvolání podaly osoby oprávněné a včas (§ 201 a § 204 o. s. ř.), přezkoumal napadený rozsudek stejně jako řízení, které jeho vydání předcházelo, a to z odvolateli uplatněných odvolacích důvodů, stejně jako z důvodů, které v odvolání výslovně uvedeny nebyly (§ 205 odst. 2 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že doposud nejsou dány předpoklady pro potvrzení ani pro změnu rozsudku.
12. Předně je třeba přisvědčit žalované a vedlejšímu účastníkovi, že při hodnocení důkazů týkajících se vzniku škody v důsledku (údajně) non lege artis postupu žalované došlo v prvostupňovém řízení k podstatným vadám. Okresní soud totiž nehodnotil veškeré důkazy, které byly účastníky předloženy, a selektivně pro svůj závěr vybral toliko zprávu společnosti

TRINDADENT s.r.o., což je privátní poskytovatel stomatologických služeb, který mohl mít na předmetné „zakázce“ zájem, a ostatní důkazy, které svědčily proti jeho závěru (nedostatek klinických nálezů, které by svědčily pro bolesti žalobkyně – vyplývající údajně ze zdravotnické dokumentace žalované a ze zprávy společnosti D.C.M klinika, s.r.o.), pominul. Už z tohoto důvodu je třeba takové rozhodnutí označit za nepřezkoumatelné. Je totiž sice věcí soudu, jak s rozporem mezi provedenými důkazy naloží, je však jeho povinností provedený důkaz odporující důkazům ostatním ve smyslu § 120 odst. 1 o. s. ř. hodnotit (a zdůvodnit, proč jej případně odmítá či pokládá za nevěrohodný) a v odůvodnění rozhodnutí své stanovisko k tomuto důkazu přiměřeně vyložit (§ 132 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.). Jestliže se tak nestalo a soud při hodnocení důkazů byl jen jeden z nich opomenul, zatížil své rozhodnutí a řízení jemu předcházející vadou a současně jednal v rozporu s ústavně zaručeným právem na nestranný a spravedlivý proces vyplývající z Listiny základních práv a svobod a § 95 odst. 1 Ústavy České republiky (obdobně např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 150/93 nebo IV. ÚS 283/2000). Je tedy vyloučeno, aby soud provedl celou řadu důkazů, ale přihlédl jen k některým z nich a jen tyto učinil předmětem svých úvah a hodnocení. Je povinen vypořádat se i s tím, proč v rozsudku nečiní žádná zjištění z některých provedených důkazů, a uvést, o které důkazy jde. Ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. totiž soudu ukládá učinit stručný a jasný výklad o tom, o které důkazy opřel svá skutková zjištění, jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil a proč neprovedl další navrhované důkazy; u každé jednotlivé prokázané i neprokázané skutečnosti musí jasně uvést, jak ke svému závěru dospěl, tedy z jakých důkazů podle jeho názoru závěr vyplývá a jak tyto důkazy ve smyslu § 132 až 135 o. s. ř. hodnotil, a to zejména tehdy, šlo-li o důkazy protichůdné. V odůvodnění musí své závěry o rozhodných skutečnostech (skutkových zjištěních) uvést tak, aby nebyly pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů nepřezkoumatelné. Je-li pak rozhodnutí nepřezkoumatelné, protože soud nerespektoval zásady uvedené v ustanoveních § 132 a § 157 o. s. ř., nemůže odvolací soud na závěrech soudu prvního stupně vybudovat své úvahy o věci a musí takové rozhodnutí zrušit (§ 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř.), jinak by sám zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci – viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1045/99).

13. V této souvislosti odvolací soud poznamenává, že k další podstatné vadě prvostupňového řízení došlo tím, že soud neprovedl důkaz znaleckým posudkem, který v průběhu řízení nechal vypracovat a z jehož závěrů i částečně vycházel. Nejedná se totiž o listinný důkaz předložený účastníky, proto nebylo možné ve smyslu § 115a odst. 1 o. s. ř. rozhodnout bez nařízení jednání (a provedení tohoto důkazu), byť s takovým postupem účastníci souhlasili. Jedná se tedy o vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř.).
14. K pochybení došlo i v otázce právního hodnocení věci, kdy na jedné straně dospěl soud k závěru, že se jedná o závazek ze smlouvy o poskytnutí ze zdravotní péče, a na straně druhé dospěl k závěru o objektivní odpovědnosti žalované ve smyslu § 421a obč. zák. Důkaz zmíněnou smlouvou, kterou žalobkyně se žalovanou uzavřely, a kterou údajně žalobkyně disponuje, soud neprovedl a nemohl tedy ani vycházet z toho, co bylo jejím předmětem; její obsah nijak nezjišťoval. V tomto ohledu je rozhodnutí zmatečné (§ 219 odst. 1 písm. b) o. s. ř.). Pokud by se jednalo o odpovědnost ze smlouvy (vzniklé za účinnosti obč. zák.), šlo by o odpovědnost za zavinění ve smyslu § 420 obč. zák.; odpovědnost podle § 421a obč. zák. je odpovědností objektivní, kde se zavinění nezkoumá. Teprve zákon č. 89/2012 Sb. (o. z.) zavedl do právního řádu odpovědnost ze smlouvy o péči o zdraví, která je postavena na objektivním principu (§ 2913 ve spojení s § 2645 o. z.) a zavinění se nezkoumá (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020 sp. zn. 25 Cdo 3675/2019). V souzené věci se však o případ podřaditelný pod uvedená ustanovení o. z. nejedná, neboť smlouva měla být dle nesporných tvrzení účastníků uzavřena v roce 2010 (věc je tak třeba posuzovat, jak okresní soud správně uzavřel, podle příslušných ustanovení obč. zák. – z. č. 40/1964 Sb.).

15. Závěr o objektivní odpovědnosti zdravotnického zařízení (která nemá podklad ve smlouvě o zdraví podle o. z.) pak podle § 421a obč. zák. může být dán pouze za předpokladu, že škoda byla způsobena v důsledku kvalifikované události – vlivem okolností přímo vyplývajících z povahy použitého přístroje či věci. Břemeno tvrzení a důkazní zde nese žalobce (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2006 sp. zn. 25 Cdo 508/2005). Soudní praxe shledala takové charakteristické vlastnosti, jež způsobily poškození zdraví pacienta např. v konstrukci operačního přístroje, jeho ostrosti, či vlastnosti materiálu (např. škoda vzniklá vynaložením nákladů na odstranění vadných prsních implantátů, které byly dle Státního ústavu pro kontrolu léčiv označeny za zdravotně nevyhovující zdravotnické prostředky, a jejich nahrazení jinými poté, co došlo k ruptuře jednoho z nich, je škodou dle § 421a obč. zák., neboť implantáty svými vlastnostmi byly nevhodné pro účely, pro něž byly vyrobeny a použity – viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1591/2015). Oproti tomu nebyla shledána odpovědnost podle § 421a obč. zák. například tam, kde došlo k tlaku nesprávně usazené zubní protézy do ústní dutiny (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012 sp. zn. 25 Cdo 2800/2011). Smluvní závazky mezi zdravotnickým zařízením a pacientem pak byly v podobných případech za účinnosti obč. zák. posuzovány analogicky podle smlouvy o opravě či úpravě věci (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2013 sp. zn. 25 Cdo 1050/2012); pozdější judikatura však zaujala dnes již ustálený názor, že se jedná spíše o smlouvu příkazní (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2014 sp. zn. 33 Cdo 1745/2014 či usnesení ze dne 21. 2. 2017 sp. zn. 25 Cdo 1148/2016 – v tomto případě šlo o situaci, kdy žalobkyně podstoupila lékařský zákrok, jehož účelem bylo vytvoření zubních protéz pro horní i dolní čelist, přičemž do obou čelistí mělo být postupně zaneseno několik implantátů).
16. Blíže se soud nezabýval ani tím, co vlastně představuje vzniklou škodu (tedy majetkovou újmu vzniklou v důsledku porušení právní povinnosti žalované a v přímé souvislosti s ní). Žalovaná opakovaně tvrdila, že poskytovala žalobkyni základní zdravotní péči, zatímco společnost TRINDADENT s.r.o. nadstandardní zubní ošetření a nadstandardní zubní protézy. Soud nezjišťoval, jakou částku žalobkyně za údajně vadné zubní protézy žalované zaplatila, jaká je obvyklá cena obdobných protetických prací, kolik by za ně zaplatila např. ve společnosti D.C.M., s.r.o., a z jakého důvodu jí nakonec tato odmítla. Žalobkyni vůbec nevyslechl, byť je výpověď poškozeného v obdobných případech zásadním důkazním prostředkem. Přestože žalobkyně dle svého vyjádření vadnými zubními náhradami disponuje, znalec jejich kvalitu nehodnotil a bez dalšího uzavřel, že péče žalované byla lege artis (což však není v jeho kompetenci, neboť takový závěr je závěrem právním, který přísluší jen soudu – viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2016 sp. zn. 25 Cdo 878/2014). Údajně vadné zubní protézy, vyrobené žalovanou, jsou přitom pro závěr o odpovědnosti žalované stěžejním důkazem, který však dosud nebyl proveden. Odvolací soud považuje postup znalce, který odmítl znalecký úkol provést proto, že zubní náhrady nejsou ukotveny v ústech, za nepřipustný. Žalobkyně při jednání u odvolacího soudu uvedla, že za účelem zubního ošetření pravidelně navštěvuje společnost TRINDADENT s.r.o., kde jsou jí cca 1x ročně zubní protézy sňaty a i s dásní vyčištěny, proto – obává-li se znalec, že by nově usazené implantáty případným odšroubováním poškodil – mohl by znalecké zkoumání provést právě v době, kdy jsou protézy sňaty za účelem jejich čištění.
17. Ohledně imateriální újmy pak dospěl okresní soud k závěru, že nárok žalobkyně je promlčen, neboť její zdravotní stav se ustálil již v roce 2013 a již tehdy měla povědomost o tom, čím a kým je imateriální škoda způsobena. I tento závěr okresního soudu je minimálně předčasný. Předně není zřejmé, zda jej okresní soud posuzoval jako náhradu bolestného, či nárok za ztrátu radosti ze života. Judikatura Nejvyššího soudu (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 11. 2017 sp. zn. 25 Cdo 2245/2017 publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 7/2019) uvádí, že „nárok na náhradu nemajetkové újmy na zdraví tvoří jednotlivé dílčí samostatné nároky na náhradu za bolest, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkovou újmu,

ještě samostatně vznikají i zanikají, a tedy se i samostatně promlčují.“ Především tedy bude třeba, aby okresní soud žalobkyni vyzval ve smyslu § 43 odst. 1 o. s. ř., aby opravila nejasnosti v žalobě a přesně specifikovala, za co konkrétní imateriální újmu požaduje a kdy se tyto následky případného non lege artis postupu žalované projevily. To je pro posouzení, kdy se takový nárok promlčel, podstatné. Pokud totiž žalobkyně například tvrdí, že v roce 2016 neměla celý rok zuby a že ty jí byly nasazeny až v roce 2017, nemohl se jistě takový nárok promlčet v roce 2013, jak uzavřel okresní soud. Soud prvního stupně se pak bude podrobně zabývat i tím, zda námitka promlčení není v rozporu s dobrými mravy.

18. Nad rámec uvedeného ještě odvolací soud dodává, že rozsudek okresního soudu postrádá rozhodnutí o nákladech řízení mezi žalobkyní a vedlejším účastníkem, ale vzhledem k procesnímu rozhodnutí ve věci (viz dále) nepovažoval za podstatné instruovat okresní soud k doplnění napadeného rozsudku o tento výrok.
19. Ze všech uvedených důvodů, tedy pro nepřezkoumatelnost, vady řízení, které mohly mít za následek nesprávnost rozhodnutí a také pro potřebu doplnit ve věci dokazování, které překročí rámec odvolacího řízení, nezbylo, než rozsudek okresního soudu zrušit (§ 219a odst. 1 písm. a) a b) a odst. 2 o. s. ř.) a věc vrátit okresnímu soudu k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.).
20. V tomto dalším řízení bude okresní soud postupovat shora naznačeným způsobem, tedy podrobně vyslechne žalobkyni ke vzniku škody, k tomu, co je vlastně škodou (tedy zmenšením jejího majetku v důsledku jednání žalované a v příčinné souvislosti s ním – viz výklad výše), uloží znalci doplnit znalecký posudek o zhlédnutí zubních náhrad vyhotovených žalovanou a jejich porovnání s novými náhradami, které má v ústech žalobkyně ukotveny v současné době. Bude se zabývat obsahem smlouvy, kterou žalobkyně a žalovaná uzavřely a kterou žalobkyně dle svých slov disponuje, a tu (zřejmě) posoudí podle příslušných ustanovení obč. zák. o příkazní smlouvě. Bude tedy vycházet ze závěru, že v daném případě se jedná o odpovědnost za zavinění (§ 420 obč. zák.), nikoli odpovědnost objektivní (§ 421a obč. zák.). Jednotlivé předpoklady odpovědnosti tedy bude zkoumat a bude mít na zřeteli, že důkazní břemeno o non lege artis postupu zdravotního zařízení nese žalobkyně. K tomu provede již předložené důkazy, případně důkazy další a pečlivě vysvětlí, ze kterých důkazů při svém rozhodnutí vycházel a proč naopak nevzal za podklad svého rozhodnutí důkazy ostatní. Rovněž se bude zabývat jednotlivými nároky na náhradu nemateriální újmy, tedy vyzve žalobkyni k doplnění konkrétních tvrzení, posoudí, o jaké nároky se jedná, kdy nastaly následky případného non lege artis postupu žalované a tedy zda jsou či nejsou jednotlivé nároky žalobkyně promlčeny, případně zda námitka promlčení není v rozporu s dobrými mravy. Při hodnocení důkazů bude postupovat striktně podle § 132 o. s. ř. a konečné rozhodnutí odůvodnění tak, aby bylo přesvědčivé a přezkoumatelné (§ 157 odst. 2 o. s. ř.). Neopomene rozhodnout též o nákladech řízení včetně řízení odvolacího (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k) o. s. ř.).

Hradec Králové 10. listopadu 2020

JUDr. Jan Fífk v. r.
předseda senátu